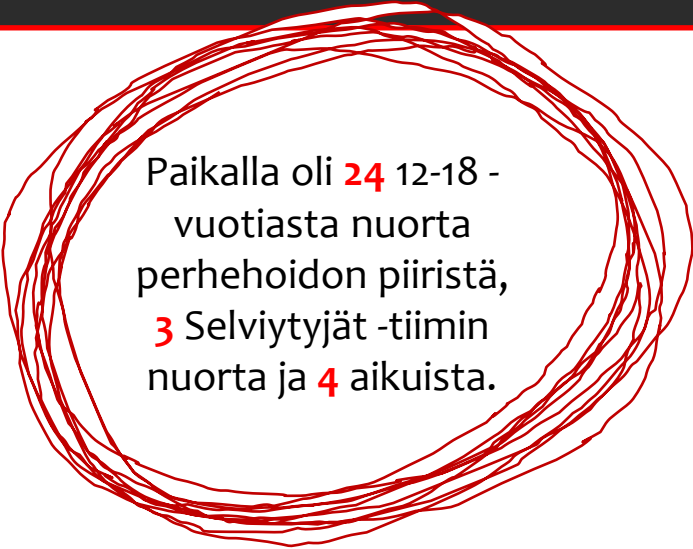

Nuorten foorumin järjestivät
Pesäpuu ry:n Selviytyjät -tiimi
ja Lähemmäs-projekti
yhteistyössä Helsingin
kaupungin kanssa

TUKI JA LÄHEISET NUOREN ELÄMÄSSÄ

Nuorten foorumi Siikarannassa 5. 10. 2013
Raportti

Paikalla oli **24** 12-18 -
vuotiasta nuorta
perhehoidon piiristä,
3 Selviytyjät -tiimin
nuorta ja **4** aikuista.

Foorumiin osallistuneiden
nuorten ja aikuisten
yhteenlaskettu
lastensuojeluaika eli
kokemusta lastensuojelusta
oli yli 300 vuotta.

Pesäpuu ry:n lastensuojelun kehittäjäryhmä **Selviytyjiin** kuuluu 17–27-vuotiaita nuoria miehiä ja naisia, joilla on omakohtaista kokemusta lastensuojelun sijaishuollosta.
Tiimin vetäjät ovat Johanna Barkman (Pesäpuu ry) ja Marko Nikkanen (Mehiläinen).

NUORTEN FOORUMIT

VERTAISTUKEA JA VAIKUTTAMISTA

Selviytyjät -tiimin kehittämä nuoret nuorille vertaistukimalli

FOORUMI TARJOAA TILAN vertaiskokemuksille, tunteille ja ajatuksille sekä oman elämän ja arjen tapahtumien jakamiselle

Foorumissa puhutaan asioista niiden oikeilla nimillä.

Ideana on ottaa nuoret aktiivisesti mukaan kehittämään lastensuojelua.

Foorumit suunnitellaan yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa. Niiden toteuttamisesta, juontamisesta sekä työskentelyn ohjaamisesta vastaavat Selviytyjät -tiimin nuoret. Taustatahojen aikuiset tarjoavat resurssit ja turvallisuuden.

FOORUMEITA ON JÄRJESTETTY 18 KERTAA. Yhteistyökumppaneita ovat olleet mm. lapsiasiavaltuutettu, Lastensuojelun Keskusliitto, Terveystieteiden tutkimuskeskus, kaupunkien lastensuojeluyksiköt, SINUT ry, Socca ja Helsingin nuoret Kehittäjät.

JOKAINEN FOORUMI ON OMANLAISENSA KOKONAISUUS

- Peruselementit ovat pysyviä, mutta käsiteltävät teemat ja toimintatavat vaihtelevat osallistujajoukon mukaan.
- Foorumit dokumentoidaan hyvin sekä kirjallisesti että visuaalisesti.

Foorumeiden viestit välitetään lastensuojelun työntekijöiden ja päättäjien tietoon sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla.

TUKI JA LÄHEISET NUOREN ELÄMÄSSÄ

YHTEENVETO NUORTEN FOORUMISTA:

KOLME KESKEISTÄ HUOMIOTA PÄIVÄN KESKUSTELUISTA :

1. **TASAPAINOINEN ARKI.** Nuorten mielestä elämässä on tärkeintä mahdollisuus elää tasapainoista arkea. Tämä tarkoittaa, että arki sujuu ja se sisältää ihan tavallisia juttuja: harrastuksia, sopivasti rahaa, koulun käynnin ja läheisiä ihmisiä. Nuoret korostavat kuinka tärkeää on, että lähellä on luotettavia ihmisiä, joille voi puhua, jotka kuuntelevat ja jotka haluavat ymmärtää. He ovat myös tyytyväisiä siihen, että heidän toiveensa kuultiin sijoitusvaiheessa ja he pääsivät perhehoitoon.
2. **LÄHEINEN = IHMINEN, JONKA SEURASSA ON HYVÄ OLLA.** Nuoret kokevat, että läheinen ihminen voi olla kuka tahansa luotettava ja rehellinen ihminen perhepiiristä tai sen ulkopuolelta. Oleellista on, että nuorelle annetaan oikeus määritellä itse, ketkä ovat hänen läheisiään. Vaikka läheinen löytyy usein sijoituksen jälkeen muodostuneista ihmissuhteista, aikuisilla on tästä huolimatta velvollisuus auttaa nuorta säilyttämään yhteydenpito myös syntymäkotiympäristön ihmisiin.
3. **AIKUISTEN ON KIINNITTEVÄ HUOMIOTA KÄYTTÄMIINSÄ SANOIHIN.** Nuoret ovat huomanneet, että lastensuojelussa käytettävä kieli on raskasta ja vaikeaselkoisia. Aikuiset voivat huomaamattaan käyttää sanoja, joiden merkitys ei ole nuorille täysin selvä. Esimerkiksi sanojen *tuki* ja *lähimmäinen* merkitystä voi olla vaikea ymmärtää. Puhuessaan nuorten kanssa, aikuisten ja ammattilaisten tulee varmistaa, että nuori on ymmärtänyt mistä keskustelussa tai asiassa on kyse.

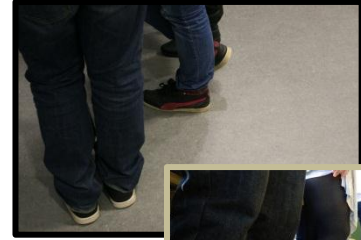
**RAPORTISTA VOIT LUKEA TARKEMMIN PÄIVÄN AIKANA
TOTEUTETUSTA TYÖSKENTELYSTÄ JA NUORTEN AJATUKSISTA.**

Työskentelytavat

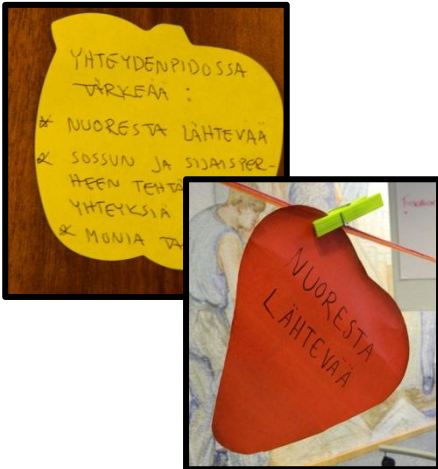
AAMUPÄIVÄ: Tuki - Millaista tukea nuori tarvitsee ja mikä voi estää tuen vastaanottamisen?

TUTUSTUMINEN: Janatyöskentely (biologinen ikä ja lastensuojeluikä), Suomen kartta (mistä on saapunut foorumiin) ja yhteistyösopimukset.

PIENRYHMÄTYÖSKENTELY Tuki -teeman ympärillä:

- *Mitä tukea on saatavilla?
- *Mitä tukea haluaisit?
- *Mitä tukea on valmis vastaanottamaan?

ILTAPÄIVÄ: Läheiset nuoren tukena

YKSILÖTYÖSKENTELY

Ketä ovat minun läheiseni ja miksi he ovat minulle tärkeitä?

PIENRYHMÄTYÖSKENTELY

Millainen on turvallinen läheinen?
Millaista on hyvä yhteydenpito?

YHTEENVETONA pyykkinarullinen sydämiä aikuisille vietäväksi

LOPETUS:

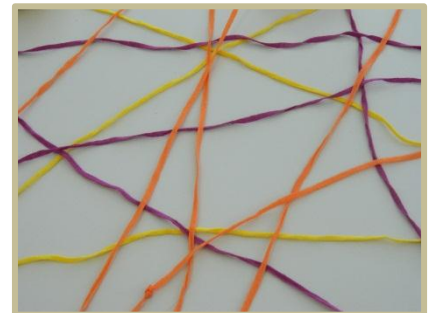
Viestit aikuisille

Unelmat

Verkosto

Työskentelyn kuvaus

Kyseessä oli kolmivaiheinen työskentely, jonka **tavoitteena** oli selvittää, millaiset asiat nuoret kokevat hyviksi ja tärkeiksi tuen muodoiksi.

1. Jokainen kirjoittaa yhden tuen muodon paperille ja taittelee paperista lennokin. Lennokit heitetään yhtä aikaa ilmaan ja jokainen hakee yhden lennokin itselleen.

2. Lennokkien pohjalta käydään keskustelua pienryhmissä:

- mitä tukea on saatavilla?
- mitä tukea haluaisi?
- mitä tukea on valmis vastaanottamaan?

3. Yhteinen työskentelyn purku: Pienryhmät huutavat vuorollaan asioita, jotka ovat toimivia tuen muotoja sekä mitä tukea kaipaisivat. Syvennetään keskustelua esiin nousevien asioiden pohjalta. Keskustelun loppuksi kootaan aikuisille vietäväksi **Perhehoidon tukipaketti**.

Tuki on nuorille hyvin abstrakti sana. Työskentelyn alkuun mietimme yhdessä määritelmää tuelle – mitä se konkreettisesti tarkoittaa. Nuorten oli helpompi ymmärtää kysymys, kun puhuttiin avusta, joka on auttanut nuorta elämässä tai avusta, jota nuori kokee tarvitsevänsä.

Mitä tuki voi olla?

YSTÄVÄT

Kuunteleminen, neuvominen, auttaminen

KANNUSTUS

Luottamus

Kohteliaisuudet

HARRASTUS

Katto pään päällä

Se, että kotona voi puhua

Sijaisperhe

Suhde syntymävanhempiin ja heiltä saatu kannustus

Terapia

Kuraattori

RAHALLINEN TUKI

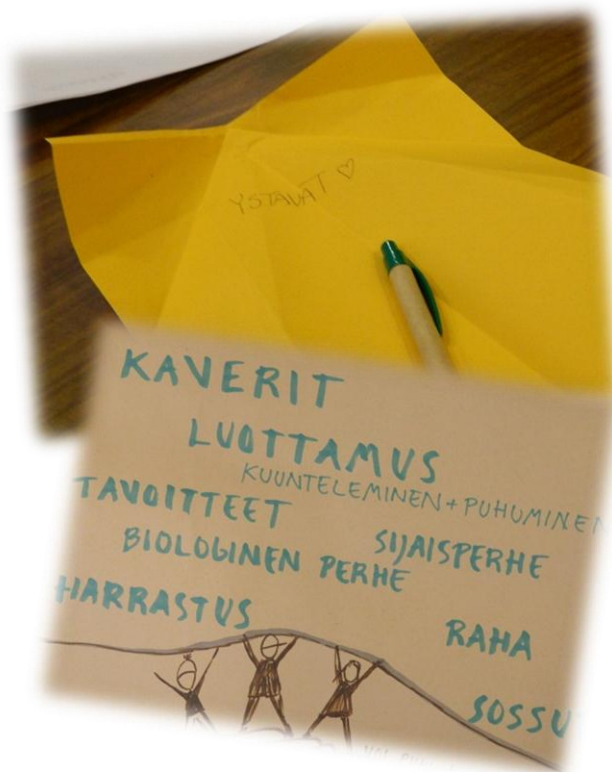
Sisarukset

Henkilökohtainen mentorointi/ohjaus

Luotettava lastensuojelun työntekijä

Tavoitteet

Henkinen tuki

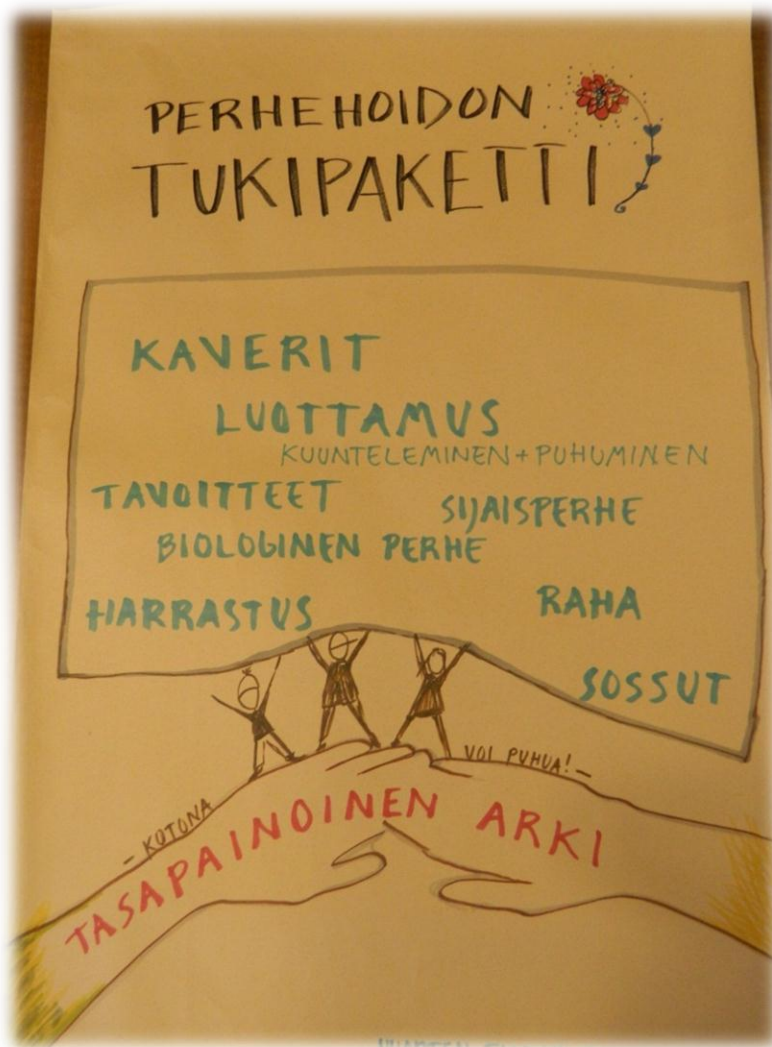

Mitä tukea kaivataan?

- *Enemmän aikaa sosiaalityöntekijän kanssa
- *Tietoa erilaisista tukimahdollisuuksista
- *Avun saaminen, kun ei itse osaa pyytää/hakea
- *Rahaa harrastuksiin

TUKI – mitä se on?

Viestiksi aikuisille laadimme pienryhmäkeskustelujen pohjalta Perhehoidon tukipaketin. Alla oleva kuva kertoo enemmän kuin 1000 sanaa siitä, mitkä asiat ovat nuorille kaikkein tärkeimpiä elämässä. Nuorten viestin voi tiivistää kahteen sanaan: **Tasapainoinen arki**. Kun arki on tasapainossa, siihen pitäisi luonnollisesti sisältyä kaikki muut listalla olevat asiat.

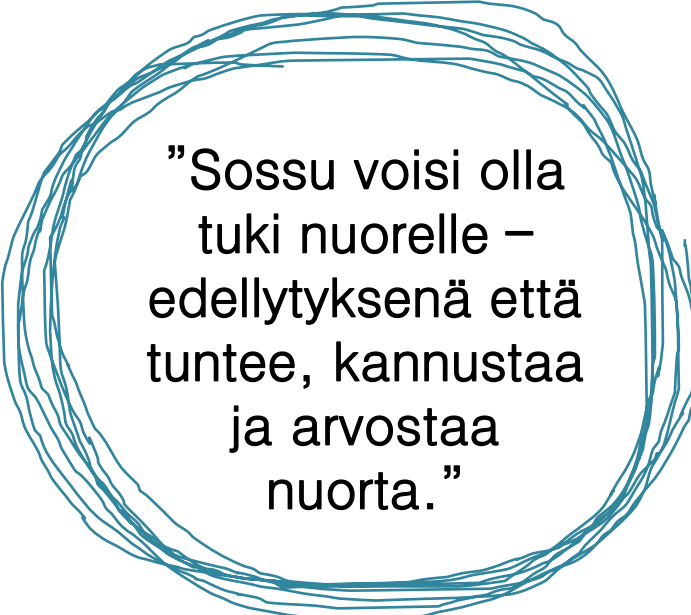
Nuorten mukaan tarve erityisille palveluille on yksilöllistä. Esimerkiksi keskusteltaessa terapiasta tuenmuotona, nuorten kokemukset ja näkemykset sen hyödyllisyydestä vaihtelivat. Toisten mielestä terapia oli auttanut heitä selviytymään yli monenlaisista kokemuksista. Joidenkin nuorten mielestä tapaamiset terapeutin kanssa olivat olleet täysin turhia, sillä on vaikea puhua ihmiselle, joka kirjoittaa joka sanan ylös. Monen nuoren suusta kuultiin ajatus, että mikäli arki on tasapainossa ja sieltä löytyy ihmisiä, joiden kanssa voi puhua, on se parasta terapiaa.

Vain harva nuori koki saavansa sosiaalityöntekijältä elämän kannalta merkityksellistä tukea. Monen nuoren mielestä sossut kyselee *paljon, mutta eivät kannusta*. Monet näkevät, että sosiaalityöntekijä voisi olla nuorelle vahva tuki, mikäli hänellä olisi aikaa tutustua nuoreen ja osoittaa arvostusta eikä vaihtuvuus alalla olisi niin suurta.

Tapaamisissa sosiaalityöntekijän kanssa pulmana on

- *sosiaalityöntekijän rooli – *sossu ei asetu nuoren tasolle*
- *sossu tulkitsee paljon
- *sossu usein vähättelee nuorta – ei arvosta nuoren näkemyksiä ja kokemuksia

Nuorten korostavat, että sossun tulisi tuntea nuori, jotta hän voi tehdä nuoren elämää koskevia oikeita päätöksiä.

”Sossu voisi olla
tuki nuorelle –
edellytyksenä että
tuntee, kannustaa
ja arvostaa
nuorta.”

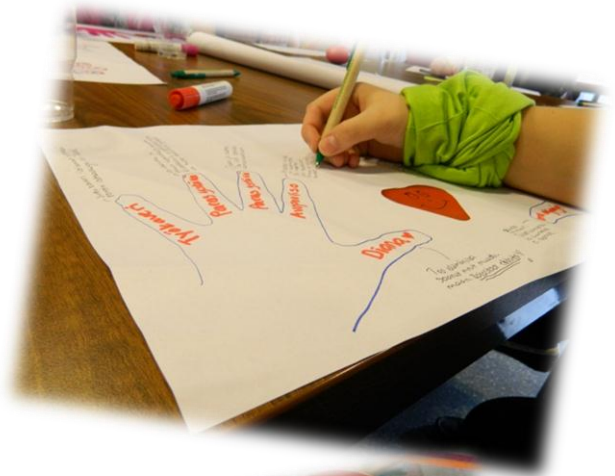
Läheiset nuoren tukena

Läheiset –teemaa käsittelimme viisivaiheinen työskentely avulla. Työstimme teemaa kahden tulokulman kautta: millainen on turvallinen läheinen ja millaista on hyvä yhteydenpito nuorelle turvallisiin läheisiin.

Työskentelyn kuvaus

1. Pienryhmissä kukin piirtää A3 paperille omat kätensä.

- Käsien väliin liimataan lähemmäs-sydän, johon kirjoitetaan oma nimi tai piirretään oma kuva.

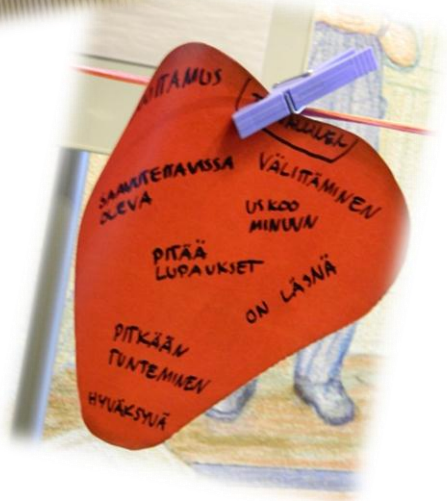

2. Jokainen nimeää sormiin itselleen tärkeimmät ihmiset/eläimet.

3. Jokaisen läheisen kohdalle mietitään ja kirjataan ajatuksia: miksi tämä tyyppi on turvallinen ja tärkeä läheinen?

4. Piirretään itsestä nuolia ylöspäin ja kirjataan ajatuksia: millaista on hyvä yhteydenpito läheisiin (miksi tärkeää olla yhteydessä läheisiin, miten usein olla yhteydessä, kuka tukee ja auttaa yhteyksien säilymisessä/syntymisessä, ..)

5. Yhdessä keskustellen kootaan turvalliseen läheiseen sekä hyvään yhteydenpitoon liittyviä ajatuksia isoihin sydämiin, jotka ripustetaan pyykkinarulle.

Läheiset nuoren tukena

Luotettava.

Uskoo minuun.

On läsnä

Turvallinen.

Empaattinen

Tasapainoinen.

Tunnettu pitkään.

Auttaa.

Voi tukeutua.

Aito.

Lisäksi hän on:

Saavutettavissa.

Mukava.

Kiltti. Kuuntelee. **Kannustava.**

Huolehtiva. Hyvää seuraa. **Hyväksyvä.**

Ymmärtää.

Rehellinen. Rohkaiseva. **Rakastava.**

Viisas. **Välittää.**

Pitää hauskaa. Pitää huolta. **Pitää lupaukset.**

Turvallisen läheisen seurassa on hyvä olla ja hänen seurassaan voi olla oma itsensä sekä relata. Hänen kanssaan jaetaan yhteiset hyvät kokemukset.

Läheiset nuoren tukena

Nuorten mielestä hyvässä yhteydenpidossa on kyse molemminpuolisesta vuorovaikutuksesta, joka kuitenkin on nuoresta lähtevää. Tällä nuoret tarkoittavat, että he haluavat olla itse määrittämässä keneen pitävät yhteyttä ja kuinka usein.

Yhteydenpidossa korostuvat samat tekijät kuin läheisissä ihmissuhteissa: luotettavuus, säännöllisyys, tavoitettavuus, välittäminen ja ajan järjestäminen.

Yhteydenpidon tapoja on monia: soittaminen, viestit, nettikeskustelut, skype, sähköposti, facebook, kirjeet ja kasvokkaiset tapaamiset.

Keskustelun ja kuulumisten vaihdon lisäksi yhteydenpitoon kuuluu hemmottelu, muistamiset ja yhdessä vietetty aika.

Nuorille on tärkeää, että sen lisäksi, että he saavat vaikuttaa kehen ovat yhteydessä, he saisivat päättää, millä tavoin ovat yhteydessä näihin ihmisiin.

11 Unelmat

Unelmat ovat yksi Nuorten foorumeiden keskeisimmistä teemoista, koska ne rohkaisevat, tsemppaavat ja auttavat suuntaamaan ajatuksia eteenpäin – vaikeissakin tilanteissa. Unelmat tuovat **toivon näkökulmaa** jokaisen meidän elämään.

Foorumissa nuorille annettiin unelma-askit, jotka he saivat itse koristella, ja laput, joihin kirjoitettiin **oma unelma**. Jokainen nuori löysi itselleen vähintään yhden unelman, josta haluaa pitää kiinni.

Unelmat säilöttiin askeihin eikä niitä tarvinnut kertoa muille.

Nuoret saivat unelma-askit
mukaansa, muistuttamaan
voimaa antavista toiveista
myös elämän vaikeina
päivinä.

**Siikarannan Nuorten foorumia
sponsoroimassa ja tukemassa olleet:**

**RAY
Pesäpuu ry
Selviytyjät –tiimi
Helsingin kaupunki
SOS-lapsikyläsäätiö
Pesäpuu ry:n Lähemmäs-projekti**

Nuorten foorumi kiittää ja kumartaa!

**Selviytyjät –tiimi kiittää
Nuorten foorumin
osallistujia!**

Yhteystiedot:

Selviytyjät –tiimi

Pesäpuu ry
Ilmarisenkatu 17 a 1
40100 Jyväskylä

Kehittämispäällikkö / psykologi
johanna.barkman@pesapuu.fi
p. 040 514 4855

Asiantuntija / lastentarhaopettaja
piipsa.vario@pesapuu.fi
p. 040 705 3876

Asiantuntija / HTM
sami.isoniemi@pesapuu.fi
p. 040 751 4360

